

Espen Wæhle
Konservator NMF
Norsk Maritimt Museum
Bygdøynesveien 37
0286 Oslo

Oslo 27. desember 2019

Forskerforbundet ved museer og kulturminnevern (FMK)
styret@forskerforbundetfmk.no

FMK reisestøtte 2019, Espen Wæhle, Norsk Maritimt Museum

Reisestøtte for arkivarbeid til et bokprosjekt og en artikkel jeg arbeider med ble benyttet til arkivstudier og relasjonsbygging i Belgia i desember 2019. Jeg arbeider med de nordiske sjøfolkene som var koloniagenter for kong Leopold II av Belgia under Fristaten Kongo (1879-1908) og opp mot 1920-30-årene i Belgisk Kongo. Tidligere har jeg skrevet om hvordan sjøfolk, offiserer, leger, dommere, tekniske eksperter og misjonærer har samlet kulturgjenstander til de nordiske etnografiske museene og i den anledning besøkt arkiver i Belgia og de nordiske land.

Reisestøtten satte meg i stand til å arbeide i flere arkiver. Etter epostkorrespondanse med flere institusjoner og et døgnens jernbanestreik ble besøket litt annerledes enn beskrevet i søknaden. I arkivene til Musée Royal d'Afrique Centrale (MRAC) i Tervuren fikk jeg gjennomgått en del dokumentsamlinger om sjøfolk, skipstegninger og flodfarten på elvesystemene og gått systematisk gjennom store deler av fotodatabasen Gazelle, som kun kan benyttes i CAPA-bygningen ved MRAC. På Museum aan de Stroom (MAS) i Antwerpen fikk jeg en nærmere gjennomgang av arkivmaterialet, slik det kan benyttes i de interne databasene, men også via publikumsportalen. Her fikk jeg også tips og hjelp til materiale om Cockerill-verftet i Hoboken, som sammen med Seraing-avdelingen bygget mange av elvedamperne for Kongokolonien. Hos Navidoc-Marines, som er en venneforening tilknyttet Musée de l'Armée et d'Histoire Militaire fikk jeg se deres samling av historiske foto fra flodfarten i Kongo. I forbindelse med dette besøket fikk jeg også, på epost, råd og veiledning om militære kilder fra Classified Archives (GISS-S-CA), en avdeling i den generalstaben i det belgiske forsvaret. Koloni- og personalarkivene *Archives Africaines* er under overføring fra utenriksdepartementet til statsarkivet. Jeg fikk ordnet status som lesesalbesøkende forsker og gjennomgått noe av det tilgjengelige materialet i Les Archives de l'État i Brussel. Jeg hadde også meget inspirerende møter med opptil flere personer i hver av arkivene og fikk nyttig informasjon om nyere litteratur, studentarbeider, andre kontaktpersoner og arkivstrategier.

Gjennom kvelds- og ettermiddagstreff og en mottagelse fikk jeg både møtt gamle kjente og ikke minst fornyet nettverk til forskere ved Université Catholique de Louvain, Universiteit Gent, Université de Liege, Vrije Universiteit Brussel og University of Florida. I de ellers så språk- og religions-segmenterte forskermiljøene i Belgia, var det spennende å møte folk på tvers av de daglige skillelinjene.

Helgen ble benyttet til å finne nyere litteratur i bokhandlere og jeg tok dessuten en reise til kysten og Oostende for å se de kongelige stallene, tegnet av den norske arkitekt Knut Knutsen og levert av Thams & Co i Orkanger som ferdighus. Dette merkverdige bygget i en blanding av dragestil og art nouveau var et av de mange prosjekter Kong Leopold II realiserte med penger han tjente på koloniseringen av Kongo.

Alt i alt et fantastisk inspirerende opphold for kommende skriving og nye utvekslinger med belgiske kollegaer i 2020!